

ESPAI D'OPINIONS

Nº96
Novembre 2011

Andreu Grimalt Rosselló

Director de la Fundació Gadeso

ANÀLISI ELECCIONS 20-N (II)

El perquè dels resultats

Naturalment, no es poden obviar els grans titulars que ens ha deixat la jornada electoral, les dues cares de la mateixa moneda: per part del PP, l'assoliment d'una majoria absoluta inqüestionable; per part del PSOE, un enfonsament insospitat fins i tot per les enquestes que li eren més negatives.

Abans de tot, idò, hem de felicitar al guanyador, demanant-li que governi per a tots i que adopti les mesures que consideri necessàries per sortir de la crisi, i exhortar al principal perdedor a fer una forta autocrítica que culmini amb un congrés federal per triar les persones que han d'exercir l'oposició que exigeix el nostre sistema democràtic.

Però, com s'ha arribat a aquests resultats? Queda clar que el desastre socialista s'ha de llegir en clau de crisi. Podem acceptar que la situació econòmica i laboral que viu Espanya és al darrere de la pèrdua d'escons, però el càstig de l'electorat s'origina en una manca de previsió del govern Zapatero, en una mala gestió i en unes mesures altament impopulars. Tot això sumat al poc èxit de la campanya electoral del PSOE, amb un candidat, Rubalcaba, que no ha sabut il·lusionar i molt manco allunyar-se de la seva etapa en el govern socialista.

Així i tot, i sense negar el seu èxit electoral, el Partit Popular ha obtingut 550.000 votants més que a 2008, una xifra que es queda molt enfora dels més de 4.300.000 que han perdut els socialistes. Això ens permet afirmar que, més que una victòria del PP (indiscutible, això sí), ens trobam davant una desfeta del PSOE, sense precedents i de final encara incert.

Òbviament, els grans beneficiats d'aquesta desconfiança dels antics votants socialistes són els partits denominats minoritaris: Esquerra Unida passa de 2 a 11 escons, recollint els votants més esquerrans del PSOE; la UPyD de Rosa

Díez quasi aconseguix el desitjat grup parlamentari; CiU supera per primer cop en unes generals al PSC...

Paradoxalment, ens trobam davant d'un dels parlaments més plurals de la història d'Espanya (13 partits i coalicions diferents) i, a l'hora, una de les majors concentracions de poder polític en mans d'un partit (el PP governa a la majoria de comunitats autònomes, als nostres consells insulars i a un elevadíssim nombre de capitals i municipis importants en població).

I a les Illes? El primer que s'ha de destacar és l'elevadíssima abstenció que s'ha registrat a Balears, que frega el 38% (pràcticament idèntica a la que es va donar l'any 2000, amb la majoria absoluta de n'Aznar). Val a dir també que som, amb les excepcions de Ceuta i Melilla, la comunitat espanyola amb més abstenció, 10 punts per damunt la mitjana estatal.

Després, s'ha de destacar que el Partit Popular no creix gaire en nombre de votants (uns 8.500 més), sobretot si comparam aquest augment amb els més de 83.000 que ha perdut el Partit Socialista. Això no lleva que sigui el partit més votat a tots els municipis de les illes (amb l'excepció de Capdepera, on el PSOE ha aconseguit 8 vots més que el PP).

Queda clar que també es tracta d'un càstig electoral per la gestió de la crisi per part del Govern central, sense que es pugui atribuir una excessiva responsabilitat de la derrota als candidats illencs al Congrés. Aquesta afirmació es basa en dues informacions aparegudes en una recent enquesta publicada per Quaderns Gadeso: primera, un percentatge molt significatiu d'electors donen poca o cap importància al candidat balear a l'hora de decidir-se per una candidatura; i segona, és relativament baix el coneixement del candidat socialista entre el seu propi electorat. Això no vol dir que estiguin exempts de l'autocrítica i del necessari procés de renovació.

I com s'ha distribuït l'antic electorat socialista que en aquesta ocasió no ha donat el seu suport al PSOE? Una part important s'ha instal·lat en l'abstenció (no és desgavellat afirmar que l'augment de 5% dels abstencionistes és causat fonamentalment pel vot PSOE). Una altra part ha votat a UPyD, que ha multiplicat per cinc els seus resultats de 2008. Finalment, una altra part, l'electorat més esquerrà, ha optat per Esquerra Unida, que assoleix més de 20.000 vots.

També ens hem de demanar perquè el PSM i els seus socis no han sabut o no ha pogut aglutinar els votants descontents del PSOE. Els nacionalistes han millorat els resultats de les generals 2008 (quan es presentaren juntament amb UM i ERC sota la marca Unitat per les Illes), però han perdut electors en comparació amb les darreres eleccions autonòmiques.

Per últim, vull llançar un parell de preguntes, per estimular les vostres reflexions: la situació econòmica internacional i els famosos mercats continuaran marcant l'agenda política? Sabrà escoltar el nou govern les demandes i propostes de la resta de partits o desenvoluparà les seves polítiques amb la legitimitat de la majoria absoluta? Es recompondrà el PSOE? Si és així, en

quant de temps i qui s'alçarà com el nou (o nova) líder del partit? A nivell illenc, l'hegemonia popular arreu d'Espanya i de les Illes, beneficiarà la nostra comunitat? És impossible lluitar contra el bipartidisme PP-PSOE a les eleccions generals o els partits minoritaris han de seguir treballant per assolir el desitjat escó a Madrid? Hi haurà algun ministre de les illes al nou gabinet de Mariano Rajoy?